

מסורת הש"ס

6) וצמים ד: [ג] מ.ה. 7) וימלא סב. ע"ש. 8) נעל מו: צילע סא. 9) לקמן ע"ג. 10) [שמות י"ג]. 11) [לקמן ע"ג]. 12) [שמות י"ג]. 13) ע"ש ל"ב. 14) ע"ש ל"ב.

תורה אור השלם 1. וקפ"ד ק"ו על ראש העלה וקפ"ה לו לכפר ע"ל: וקפ"א ד

הגהות הב"ח 6) תוס' ד"ה כי לית וכו' ששטמן בחורן ק"ה פמיסת היכל: 7) ר"ה על וכו' וקפ"ה ל"ב דאמר כתיב:

מוסף רש"י האופה מיו"ט לחול לאתר ששטן אפי' דהא ודאי לחול הוא [ב"ב] כ"א לאתר שאלו זבנג סעודה דפשיטא לן דלא חזי ליה מדי האירועא ע"י אורחא שהוא חול [ע"ב] 10) [שם]. 11) משום לא מעשה כל מלאכה [שם]. 12) הוראי וראי מקלעי ליה אורחים. 13) ע"ה ל"ב ל"ב לפת זה היום [שם].

מוסף תוספות 1. מעשה גדול. 2) מוס' שאלן. 3) ע"ה מוס' שאלן שמהו. 4) מה טומאת בשר לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאות א"י. 5) טומאת גברי כן. 6) שם טומאה. 7) טהור. 8) טהור. 9) טהור. 10) טהור. 11) טהור. 12) טהור. 13) טהור. 14) טהור. 15) טהור. 16) טהור. 17) טהור. 18) טהור. 19) טהור. 20) טהור. 21) טהור. 22) טהור. 23) טהור. 24) טהור. 25) טהור. 26) טהור. 27) טהור. 28) טהור. 29) טהור. 30) טהור. 31) טהור. 32) טהור. 33) טהור. 34) טהור. 35) טהור. 36) טהור. 37) טהור. 38) טהור. 39) טהור. 40) טהור. 41) טהור. 42) טהור. 43) טהור. 44) טהור. 45) טהור. 46) טהור. 47) טהור. 48) טהור. 49) טהור. 50) טהור. 51) טהור. 52) טהור. 53) טהור. 54) טהור. 55) טהור. 56) טהור. 57) טהור. 58) טהור. 59) טהור. 60) טהור. 61) טהור. 62) טהור. 63) טהור. 64) טהור. 65) טהור. 66) טהור. 67) טהור. 68) טהור. 69) טהור. 70) טהור. 71) טהור. 72) טהור. 73) טהור. 74) טהור. 75) טהור. 76) טהור. 77) טהור. 78) טהור. 79) טהור. 80) טהור. 81) טהור. 82) טהור. 83) טהור. 84) טהור. 85) טהור. 86) טהור. 87) טהור. 88) טהור. 89) טהור. 90) טהור. 91) טהור. 92) טהור. 93) טהור. 94) טהור. 95) טהור. 96) טהור. 97) טהור. 98) טהור. 99) טהור. 100) טהור.

רבינו הגנאל וכו' פליגי רבה ורב חסדא בהא פליגי, וכפר עליו ואמרין עליו ולא על חברו, רבה דייק עליו ולא על חברו וכו' סבר (דק"י) בעינן חברו דפסול דומיא דדייה מה הוא בר כפרה אף חברו דבר כפרה, אבל ע"ל דל"א בר כפרה הוא א"כ זרק עליו לא פסול. ורב חסדא אמר האי נמי בר כפרה הוא הוראי דאי בעי מיתקן נפשיה ומכפר השתא נמי בר כפרה קרינא ביה. וכו' אית ליה לרב חסדא הוראי והא איתמר בהאופה מיום טוב לחול רב חסדא אמר לוקח רבה אמר אינו לוקח הוראי ואי מקלעי ליה אורחין חזי ליה וכו', הנה רבה הוא ארית ליה הוראי אבל רב חסדא לית ליה הוראי

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

סב.

עין משפט
נר מצוה

בר א מיי פטוי מהל' פטוי וקודשין הלכה מ: 1) כה ב מיי פ"ד מהל' ק"י הלכה 3: 2) כו א מיי פ"ב מהל' צילת מקדש הי"ב:

רבינו הגנאל (המשך) כ"י, פ"י מחוסר מעשה מילה. ופרקינן כי לית ליה לרב חסדא הוראי להקל אבל לחומרא אית ליה. ומתמהו מאי שנא האי תנא דאי איכא מקצת מבני חבורה שטמאין ומקצתן טהורין דפשיטא ליה דלא פסלי השטמאין לטהורין אלא אוכלין השטורין ולא חיישנן בטומאה ואי איכא מקצת מבני חבורה ערלים ומקצתן מולדי דמספקא ליה. ואמר ליה רבינא בטומאת בשר היא היכי דמי כגון שטמא מקצת אברין של זבח שהטמאין נשרפין והטהורין נאכלין ולא פסלי השטמאין לטהורין. ופ"י ופ"י לאוקמה בטומאת בשר והא תאני סיפא דתנן דבר שאינו טהור בכל הובחים היינו עולה מדבר שאינו טהור בכל הובחים שטמא, ואי בטומאת בשר זבח טמא שהותר, אלא בטומאת גברי ומאי אינה נוהגת בכל הובחים וע"ל וטמא משלחין קרבנותיהן וקריבין, דלא גרישי מבכרי ותנן בשקלים כברי ששלח עולתו ממדינת חום ושילח עהון בסנין קריבין משלו כ"י, ותנן נמי בגטין השולח טהורו ממדינת חום מקריבין אותה בחוקת שהוא קיים כ"י. ותנינן בירוח כהנים ואם האכל מבושר זבח שלמים וכו', יכול השוחט לערלים ולטמאים היא בלא ידעה, ח"ל מקריב אותה בלא ידעה ואין השוחט לערלי ולטמאין בלא ידעה, מכאן שהערל והטמא משלחין קרבנותיהן דכהנים אכלו להו וראוין הן. (ואפי' [אבל] בפסח לא ע"ל ע"ל ולא אין משלחין פסחיהן דהא איש לפי אכלו תכוסו כתיב והני לאו בני אכילה וניהו. ואמר רבינא שום טומאה פריך ולעולם ירשא בטומאת בשר סיפא בטומאת גברי. איבעית אימא ירשא וסיפא בטומאת בשר ומאי אינה נוהגת בכל הובחים, דאילו כל הובחים בין נטמא חלב וזבין ובין נטמא בשר וחלב קיים, ורק את היום כרבינא לימיר קמן. ואילו פסח נטמא חלב כ"י ודברים פשיטין הן. והאי דפריך ואל תוכיח טומאה שהותרה מכללה, בפסח שבא בטומאה פריך. ותנן פסח הבא בטומאה נאכל בטומאה שלא בא בתחלתו אלא לאכילה.

האי מחוסר מעשה בו'. הקשה ריב"ז דפ' אלו עוצרין (דף מ:): מסיק כתיבה צ"ט מי שרי משמע אי הוה שרי אמרינן הוראי אע"ג דמחוסר מעשה ומירך ר"י דהאי מעשה דמילה חשיב טפי א: כ"י לית זיה לקולא וכו'. נראה דרב חסדא לא פסל אלא מדרבנן דמדלאורי' לא שייך לחלק בין לחומרא בין לקולא ומדלאורי' לא אמרינן הוראי כלל אפי' לחומרא וכן מוכח בר"פ שני שעירים (וימא ד"ג): דקאמר רבינא השתא דאמר ר"ח מחוסר הגרלה כמחוסר מעשה דמי פ"י א"ש שחט שעיר יום הכפורים צמון היה פטור משום דמחוסר הגרלה אי לאו משום דחוי לשעיר חילון שלמים 6) ששחטן קודם פתיחת ההיכל פטור מחוסר פתיחה כמחוסר מעשה דמי אלמא לית ליה הוראי אפילו לחומרא ואין להקשות אי מדרבנן היאך יתחייב פסח אחר הא קמייתיה חולין לעורה לא היא כיון דלא יזרוק הדם אינו יוצא ומוטר ללאת באתר וכן מוכח בירידה לולין דלמחר רב לא זרק את הדם חייב לעשות פסח אחר כ"י 7) (תימה דהשתא לרב אפי' דמחשבת ערלים המנווין לכ"ע פסל אף צוריקה לחומרא ואין להקשות אי מאן דמכשר וסברא משמע איפכא דהשתא כשאנינו מנווין לא פסלה כ"ש צמנווין 8):

מאי שנא טומאה דפשיטא זיה ומאי שנא ער"ה דמספקא זיה. תימה לרשב"א דלמא טומאה פשיטא ליה משום דלפינן טומאת גברי מטומאת בשר וכו' וכו' תימא דמשמע ליה דאי פשיטא לן צטומאת גברי דלא עשה זה מקצת טומאה ככל טומאה הוא הדין צערלה משום דמחד קרא דלפי אכלו נפקי ותו לא הוה שייך למיילך מומן מכל מקום מאי קאמר דנין דבר שלא הותר מכללו כ"י הא ע"כ איכא למיילך טפי טומאת גברי מטומאת גברי דמי ליה בכל ז' מדניילך טומאת גברי מומן דלא דמי ליה כלל וכיון דפשיטא לן צטומאה דגברי פשיטא לן נמי צערלה כיון שיש להשוותם והיכי קצני למיילך ערלה מומן ואומר ר"י דטומאת גברי נמי איכא למימר דניילך טפי מומן מדניילך מטומאת בשר משום דלפינן פסול מחשבה מפסול מחשבה ולפינן פסול טומאת בשר דלא הוי פסול מחשבה: ער"ה משלח קרבנות וטמא משרח בו'. כרזי עקיבא אמיא דמרזבי ערל כי טמא צמניה 9) (דף ד:): דאי לאו הכי ליימי איהו גופיה קרבנותיו וקשה לר"י 10) צריש צמניה 11) (שם) טמא פטור מן השלח שגאמר וצלת שמה אפדתם שמה כל שישנו ציאה ישנו צבאה וכל שאינו כ"י משמע דטמא אינו משלח שום קרבן דצהוהו קרא גופיה כתיבי שאר בטומאת

בהאי קרא קמיופלאגי ונרצה לו לכפר עליו 6) עליו ולא על חברו רבה סבר חבירו דומיא דדייה מה הוא דבר כפרה אף חבירו דבר כפרה לאפוקי האי ערל דלאו בר כפרה הוא ורב חסדא סבר האי ערל נמי כיון דבר חיובא הוא בר כפרה הוא [הוראי] דאי בעי מתקן נפשיה 7) ומי אית ליה לרב חסדא הוראי והא איתמר 8) האופה מיו"ט לחול רב חסדא אמר לוקח רבה אמר אינו לוקח רבה אינו לוקח אמרינן הוראי ואי מקלעי ליה אורחים חזי ליה השתא נמי חזי ליה ולא לקי רב חסדא אמר לוקח לא אמרינן הוראי בשלמא דרבה אדרבה לא קשיא הכא מחוסר מעשה התם דלא מחוסר מעשה אלא דרב חסדא אדרב חסדא קשיא אמרי כי לית ליה לרב חסדא הוראי לקולא לחומרא אית ליה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא קתני הוראי וערלה פוסלת וטומאה פוסלת מה טומאה לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה אף ערלה לא עשה מקצת ערלה ככל ערלה היא טומאה היכי דמי אילימא בטומאת גברי ומאי לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה דאי איכא ארבעה וחמשה גברי טמאין וארבעה וחמשה גברי טהורין לא פסלי להו טמאין לטהורין גבי ערלה נמי הא לא פסלי דתנן למוילין ולערלים כשר מאי שנא טומאה דפשיטא ליה ומאי שנא ערלה דמספקא ליה אלא בטומאת בשר ומאי לא עשה בה מקצת טומאה ככל טומאה דאילו איטמי חד מאברים האי דאיטמי שרפינן ליה ואיך אכלינן ליה במאי אוקימתא בטומאת בשר אימא סיפא דנין דבר שאינו נוהג בכל הובחים מדבר שאינו נוהג בכל הובחים ואל יוכיח זמן שנוהג בכל הובחים ומאי טומאה אי נימא טומאת בשר אמאי אינו נוהג בכל הובחים אלא פשיטא בטומאת גברי ומאי אינו נוהג בכל הובחים דאילו בכל הובחים ואלו הובחים ערל וטמא משלחין קרבנותיהן ואילו בפסח ערל וטמא אין משלחין פסחיהן רישא בטומאת בשר וסיפא בטומאת גברי א"ל אין שם טומאה קא פריך ואיבעית אימא סיפא נמי בטומאת בשר ומאי אינו נוהג בכל הובחים דאילו 7) בכל הובחים בין שנטמא

צבאי קרא פליגי. וסיתכפרו צו ערלים דקאמר שאין מנווין עליו קאמר ומשום מחשבת שלא למנווין קאמר אכל צמנווין עליו ושחטו לעולים שהן נמי מנווין לזרוק דמו למנווין ערלים שבהם לזבס דהויא כולה זריקה לערלים מנווין דכולי עלמא פסול וצערלים שאינן מנווין ומשום מחשבת שלא למנווין פליגי וצבאי קרא דשלא למנווין צוריקה מהכא נפיק צבל הקרבנות לכפר עליו ויינו זריקה עליו ולא על הזורק לשם חזירו: רבה סבר חזירו. דפסול משום שינוי צעלים דומיא דדייה צעינן מה הוא דבר כפרה כ"י: מתקן נפשיה. מל את עצמו: הוראי ואי מיקלעי ליה אורחים חזי ליה לא לקי. ואע"ג דהיה השתא לא סעד ליה ולא לרב לרבי: אלא דרב חסדא קשיא. השתא היכא דלא מחוסר מעשה כגון זימון אורחים דלאו מעשה הוא לית ליה הוראי הכא גבי ערל דמחוסר מעשה אית ליה הוראי: לקולא. לפוטרו ממלקות: לחומרא. לפסול בפסחים: צטומאת גברי. שנתנו עליו טמאים וטהורים וכדפרישית לעיל 8): לא פסלי לן עומאין. לפסח על הטהורין: ערל וטמא משלחין קרבנותיהן. צעורה חוץ מפסח דבעינן ראי לאוכלו שאכילת צעליו מעכבת צו דכתיב 9) לפי אכלו תכוסו: ואיבעית אימא. לעולם שצטומאת בשר ומאי אינו נוהג בכל הצמים אין מנהגא צבאר צמים שזה למנהגא צבאר דאילו צבאר צמים ל"י הושע דלמחר צביד לולין [לקמן דף ע"ג]. א"ש אין צבאר אין דם א"ש צבאר קיים לאכילת אדם או חלב קיים לאכילת מזבח וזרק את הדם ואילו פסח לא מנהיג אכילת מזבח לזרוק דם עליה אלא א"ש נשמייר כזית צבאר כדמתן צביד לולין 10): דנין דבר שלא הותר מכללו. ערלה דמקום מדבר שלא הותר מכללו. זמן 11) היכא איפשראי. טומאת בשר לאכילה אפילו קרבן ליצור שדוחה טומאה הני מילי להקרבא אכל למיכלה צטומאה לא דתנן צביד לולין [לקמן ע"ג]: חמשה דברים צאין צטומאה ואין נאכלין צטומאה כ"י: אלא פשיטא צטומאת גברי שפסול פסח שלא הותר ליחד טמא לשלח פסחו לעורה לשחוט הותר ליצור טמאין להציא פסחיהן צטומאה א"ש רובן טמאין נמלא שהותרה מכלל איסורה: שמתחלתו

קרבנות ועולותים וצמיחים וגו' ואומר ר"י דמכל מקום דווקא צמניה צבאה קפיד קרא ואע"ג דכל הקרבנות כתיבי צבקה לא קאי אכולהו דהא מעשרות ותרומה כתיבי נמי התם 12) ועוד קשה לר"י טמא אין משלח קרבנות והא צעי סמיכה ואפילו למאן דלמחר ציאה צמקת לא שמה ציאה ליכא למימר אפסר דמעילי ידיה וסמיך דהא צפרק כל הפסולים 13) אמרינן כל הסומך ראשו ורובו מכניס מאי טעמא כל כמו צעינן ומירך ר"י דהכא מיירי צעופות וכן משני צבל הגט 14) גיטין דף כח: אי נמי צבכור ומעשר דלא צעי סמיכה דמתן פרק שתי מדות 15) (מנחות דף ק"ג): וצברנן נשים 16) ליכא לאוקמי משום ערל: [וע"ש מוס' צימות קד: ד"ה דלמחר: אילימא